

HONORÉ DE BALZAC

Eversti Chabert

Suomentanut
Osmo Korhonen

IMPROMPTU
Kustannus

Eversti Chabert

Honoré de Balzac

Eversti Chabert

Suomentanut Osmo Korhonen

IMPROMPTU KUSTANNUS

Helsinki

Alkuteos *Le colonel Chabert* ilmestyi ensimmäisen kerran vuonna 1832 aikakauslehdessä *L'Artiste*. Vuonna 1844 Balzac liitti sen kokonaisuuteen *La Comédie humaine*.

Suomennoksessa on käytetty
Le Livre de Poche Classique -sarjan editiota vuodelta 1973:
Le colonel Chabert, suivi de Ferragus. Texte intégral.

Teos on aikaisemmin julkaistu
Huvi Vuorisen suomentamana vuonna 1918
Kariston 1 markan romaaneja -sarjassa.

Suomenkielinen laitos 2026 © Impromptu Kustannus

Suomennos © Osmo Korhonen
Kustannustoimitus Seija Korhonen
Kannen suunnittelu ja toteutus Sanna Saastamoinen

Impromptu Kustannus 2026

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

ISBN 978-952-7531-10-5

Sisällys

Lukijalle	7
-----------	---

Eversti Chabert

I	Lakitoimistossa	11
II	Asianajajaa tapaamassa	27
III	Karjankasvattajan tilalla	56
IV	Kreivitär Ferraud'ta tapaamassa	74
V	Uudelleen lakitoimistossa	89
VI	Groslayssä	97
VII	Oikeuspalatsissa	115
VIII	Bicêtressä	121

LUKIJALLE

Honoré de Balzac kuvaa laajassa Inhimillinen näytelmä (*La Comédie humaine*) -teossarjassaan ja myös eversti Chabertin tarinassa oman aikansa ranskalaista yhteiskuntaa: sen ominaispiirteitä, muutoksia ja ihmisiä näiden muutosten rattaissa. Ranskassa 1700- ja 1800-luvun vaihteen molemmin puolin tapahtuu suuria yhteiskunnallisia mullistuksia ja hallitsijanvaihdoksia tuhka tiheään, ja Balzac seuraa tarkalla silmällä, mitä vaikutuksia niillä on eri yhteiskuntakerroksiin kuuluvien ihmisten elämään.

Seuraavassa on aikajana Ranskan historiasta *Eversti Chabertin* aikoihin, sillä näihin eri vaiheisiin viitataan tekstissä useaan otteeseen:

Ranskan suuri vallankumous, alkuvaihe	1789–1792
Terrorin aika	1793–1794
Direktorion aika	1795–1799
Napoleon otti vallan, konsuliaika	1799–1804
Napoleon keisariksi, keisarikunnan aika	1804–1814
Napoleonin sodat, mm. Jenan taistelu 1806 ja Eylaun taistelu 1807	1804–1814
Napoleonin ensimmäinen ero ja karkotus Elballe	1814
Ensimmäinen restauraatio: monarkia	1814–1815
Napoleonin paluu: ”Satapäiväinen keisarikunta”	1815
Napoleonin toinen ero ja karkotus Saint Helenalle	1815
Toinen restauraatio: perustuslaillinen monarkia	1815–1830

Eversti Chabert on teos, jossa on kaksi keskeistä aihepiiriä: laki ja raha. Tarina rakentuu näiden kahden teeman ympärille. Juoni etenee kuitenkin päähenkilön, Napoleonin sodissa henkilöllisyytensä menettäneen sotaveteraanin, elämänkohtalon kautta.

Keskiössä on laki, lainkäyttö ja lainkäytön moraali. Balzacin kuvaama lakitoimistojen maailma on raadollinen. Kuka kelpaa asiakkaaksi, kuka ei? Kenellä on rahaa, kenellä ei? Laajemmin ajateltuna Balzac haluaa osoittaa, miten raha tai sen puute vaikuttaa yhteiskuntaan, ihmisten identiteetteihin, arvoihin ja asemaan.

Rahan ja rahattomuuden, rikkauden ja köyhyyden merkitys yksilön elämässä tulee Balzacilla erityisen voimakkaasti esiin.

Frangista oli tullut ranskassa virallinen rahayksikkö vuonna 1795, mutta se ei vielä ollut kokonaan vakiintunut, ainakaan ihmisten mielissä. Se näkyy myös Balzacin tekstissä.

Jos lukija haluaa seurata, minkälaisista rahasummista missäkin tilanteessa on kyse ja miten nuo summat ja rahayksiköt vertautuvat toisiinsa, siinä voi auttaa seuraava luettelo, jossa tekstissä esiintyviä rahayksiköitä on verrattu perusyksikkö frangiin:

- *livre*, vanha perusyksikkö vuoteen 1795 asti, arvo suunnilleen sama kuin frangin
- kupariraha *sou*, vanha yksikkö, arvo 1/20 *livreä*, eli 20 *souta* = 1 *livre*
- *centime* (sentiimi), *livren* ja frangin sadasosa
- kultarahat *louis* (vanha, arvo 20 *livreä*) ja *napoleon* (uusi, arvo 20 frangia)
- *ecu* (vanha hopearaha), arvo 5 *livreä*.

Balzacin ajankuva on tarkka, ja yhteiskunnan statuserot, yhteiskunnalliset murrokset ja niiden aiheuttamat ristiriidat näkyvät ihmisten elämässä. Kuitenkin esimerkiksi lakitoimiston kirjureiden toimintaan

Balzac tuo myös oivaltavaa huumoria.

Balzacilla oli tapana hahmotella teoksiaan vähitellen ja kirjoittaa niistä useampia versioita. Tämäkin tarina oli alun pitäen nimeltään *La Transaction* ("Sovinto"), sitten *La Comtesse a deux maris* ("Kreivittärellä on kaksi aviomiestä") ja lopulta vuonna 1832 *Le colonel Chabert* eli *Eversti Chabert*.

Alaviitteissä on avattu muutamia paikan- ja henkilönimiä ja vuosilukuja. Alaviitteet ovat suomentajan.

Antoisia lukuhetkiä!

Osmo Korhonen

HONORÉ DE BALZAC

Eversti Chabert

*”Ketä minun on kunnia puhutella, hyvä herra?”
kysyi asianajaja.*

”Olen eversti Chabert.”

”Kuka?”

”Se joka kuoli Eylaussa”, vastasi vieras.

Kreivi Chabert, Napoleonin armeijan eversti, on todistettavasti kuollut Eylaun taistelussa. Ei sittenkään! Hän palaa vuosien jälkeen Pariisiin saadakseen takaisin nimensä, asemansa, vaimonsa ja omaisuutensa. Miten hänet otetaan vastaan?

Eversti Chabert on osa Balzacin laajaa Inhimillinen näytelmä (La Comédie humaine) -teossarjaa ja yksi sen kiehtovimmista tarinoista. Ei olekaan ihme, että siitä on tehty viisi eri elokuvaversiota.

Honoré de Balzac (1799–1850) on maailmankirjallisuuden suurimpia kertojia. Realistisen kuvauksen tiennäyttäjänä hän on vaikuttanut lukemattomiin seuraavien sukupolvien kirjailijoihin.

IMPROMPTU KUSTANNUS on pienkustantamo, jonka erityisalana on klassikkoteosten suomentaminen ja julkaiseminen.

www.impromptu.fi

ISBN 978-952-7531-10-5

